پارەی کون

عەلی ئەشرەفی دەروێشیان
لە فارسییەوە: غەریب پشدەری

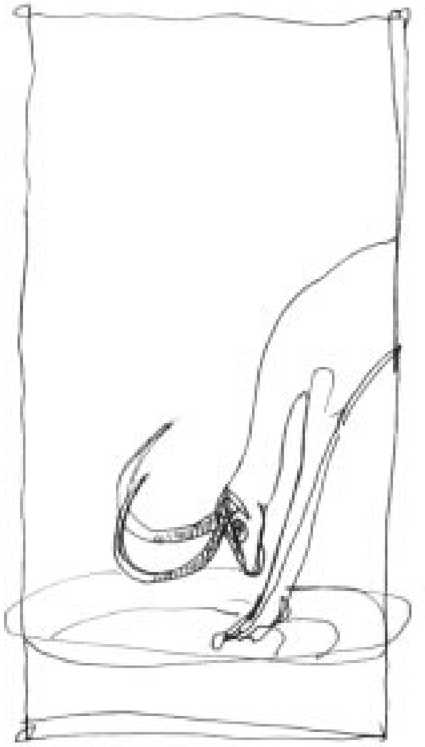

پیرەمێرد لەسەر بەردە شکاوەکەی سەر لێوی حەوزەکە دانیشت و سەیری ئاسمانێی کرد.
دەنگی دەلەرزی:
«خەریکن دێن.»
دەستی لەسەر شانی کوڕێژگەکە دانا. ئیسقانی شانی منداڵەی لە بن پەنجەکانی پیرەمێردەیەوە بلـێی و نەڵێی دەلەرزی.
پیرەمێردە وەک هاوارکا: «بیبە و بچۆرە پەناگایە، ئێستا دێن و دەگەنێ!»
ئاماژەی بۆ ئەو بلۆکە چیمەنتۆیانەی کەناری جادەکە کرد کە بۆ دروست کردنی پەناگا لەوێ فڕێدرابوون.
کوڕێژگەکە گوتی: «تۆش دەگەڵ من وەرە.»
پیرەمێردە بە شیشە ئاسنێکی درێژ، خۆڵەی تێک وەردەدا. بەدەستەکەی دیشی پێستە سپی و تاو وێنە کەوتووەکەی ژێر لێوی کڵاوەکەی دەخوراند: «کارت بەمنەوە نەبێ ئەمین! تۆ بۆ خۆت خێراکە زوو بڕۆ!»
کوڕێژگەکە بە مەیلەو تۆرانێکەوە گوتی:
«هەمیشە هەر وادەڵێی. هەرچەندە پێت دەڵێم من ناوم ئەمین نییە، کەچی تۆ هەر وا دەڵێیەوە.»
پیرەمێردە توند بوو:

«جا بۆ کفرم کردووە! حەزم لێیە پێت بڵێم ئەمین و برایەوە.»
بە حەسرەتێکەوە گوتی: «ئەمین نەوەی من بوو.»
پارایەوە: «تۆش ئەمینی من بە، چ دەبێ.»
کوڕێژگە رووی کردە دارهەنارەکەی تەنیشت بەردی حەوزەکە، کە توێکڵی قەدەکەی سووتاو و بلۆقی دەردابوون:
«دیارە تۆش دەتەوێ ببیە باپیرەم.»
«جا باشە ئەگەر ببمە باپیرەی تۆ عەیبی چییە. ئاسمان دەڕووخێ؟»
بن گەرووی کوڕێژگەی هەڵاوسا:
«باپیرەی من لە دوکانی بەستەنی فرۆشییەکی دەهاتە دەرێ کە فڕۆکەکان بۆمبایەکانیان هەڵڕشتن کە تەرمەکەشیان دۆزییەوە، سێ دانە بەستەنی نێو دەستەکانی ببوونەوە ئاو و تواببوونەوە کە بۆ من و خوشکەکانمی کڕیبوون. بۆ خۆم دەزانم.»
پیرەمێرد لووتە سووتاوەکەی بە تاوێی خوراند:
«غەمێ مەخۆ من دەبمەوە باپیرەی تۆ. بەستەنیشت بۆ دەکڕمەوە.»
کوڕێژگەکە دار دەستەکەی لەبەردی سەر حەوزەکە دا:
«ئەدی کێ ببێتە داکم؟ کێ ببێتە بابم؟ خوشکەکانم لە کوێ بێنمەوە؟»
«هەمووان دەدۆزینەوە. ئەو ژنانەی منداڵەکانیان لە دەست داوە، زۆرن.
یەکێکی دەدۆزییەوە، دەبێتە داکت؛ خۆ ئەگەر بە داکیشت بچێ ئەوە زۆر باشتر.
هەرکە دۆزیشتەوە داوای لێ بکە ببێتە داکت، بە دڵنیاییەوە قبووڵی دەکا، چونکە ئەویش هەر لە یەکێکی دەگەڕێ بیکاتەوە کوڕی خۆی.»
کوڕە دەمی بەلارە زەردەخەنەیەکەوە کرایەوە:
«ئەدی نەنکم چی؟ پوور و خوشکەکانم چی!»
پیرەمێرد شیشە ئاسنەکەی بە هەواوە ڕادەوەشاند:
«ئیدی تۆ زۆر چاوچنۆکی. ئێستا تۆ وابزانە ئەوانەت هەر نەبووە.»
«وا بزانم؟!»
«بەڵێ وابزانە.»
«بەڵام من هەر بیر و خەیاڵی شیرین دەکەمەوە.»
«جا خەیاڵ بکەرەوە، کەس ڕێی لێ نەگرتووی.»
«دەکەمەوە. وابیر دەکەمەوە کە شیرینی و بەستەنی لە ئاسمانێوە دەبارێ.»
«دەمت شیرین بوو؟»
«هێشتا نا!»
«ئەی بابە! من تەنیا گوتوومە وابزانە هیچ کەست نەبووە و برایەوە. نەمگوتووە تۆ بچی ئەو بیر و خەیاڵە پڕ خەرجیانە بکەیتەوە.»
«چۆن کەسم نەبووە. ئەوان تا مانگێک بەر لە ئێستا لەسەر پێی خۆیان، دەهاتن و دەچوون. دەهاتنە ماڵێ مە، لێک خڕ دەبووینەوە و دادەنیشتین و لەگەنێکی گەورەمان گۆشتاو تێدەگوشی، بەڵام ئێستا نە ئەوان دیارن و نە لەگەنە گۆشتاو.» زاری پیرەمێردەی ئاوی گۆشتاوێی تێزا:
«منیش وەک تۆ. وادەزانی من هەر ئە ئاوا تەنیا و بێکەس و بێدەر لە ئاسمانێوە کەوتوومەتە خوارێ و بەربوومەتەوە!»
کوڕێژگە چاوە خڕ و ڕەشەکانی دەویەوە بڕین:
«پوور و مامۆژن و نەنکیشت هەبوون؟»
«هەی... هوا! نەنکم لە کوێ بوو ئەمینە گیانەکەم، بۆ خۆم ئەوە لەبەر پیربیان پێم لەسەر لێوی گۆڕە.»
کوڕێژگەکە لە تەنیشت حەوزەکەوە دانیشت، لە پشت دارهەنارەکەوە، جووچکە چۆلەکەیەک بە جیکە جیکەوە دەرپەڕیە دەرێ. باڵەکانی ڕاوەشاندن دەندووکی کردەوە. پیرەمێرد چەمییەوە و دەستی بە مووچە مووچێ کرد بۆ جووچکە چۆلەکەکەی:
«پێی وایە ئێمە داکێ وین. بێدەرەتانە. برسییە.»
کوڕێژگەکە کە بە جووچکە چۆلەکەکەوە دامابوو گوتی:
«زۆر بچووکە، هێشتا فێرە دان هەڵگرتنەوە نەبووە.»
«باشە، قەیدی چییە ئێمە فێری دەکەین.»
بەسەری پەنجەی لە عەردەکەیەوە دا. جووچکە چۆلەکەکەش بە باڵ لێکدانەوە دەندووکی کردەوە و هاتە پێشتر. کوڕێژگە پارچە نانێکی لە گیرفانی دەرێنا. بە زاری بۆی جووی و تۆپەڵەی وردیلە وردیلەی دە زارە بەشەکەی جووچکە چۆلەکەکە هاویشت و لە پیرەمێردەی پرسی:
«تاکەی هەروا دەتهەوێ ئەو کەلاوەی بگەڕێی؟»
پیرەمێرد بە هۆش و گۆشێکی پەرتەوە سەرێکی لەقاند و بەرەو ئەو خانووە ڕووخاوەی ئەوبەری شەقامەکە چوو:

«هەی هاوار. ئەوە هۆشم لە کوێیە خۆ دەبوو ئەوێهێ گەڕابام.»

کوڕە لەسەر لێوی حەوزەکەی هەستا و وەدوای پیرەمێردەکە کەوت:

«دە باشە پێم بڵێ، بە دوای چیدا دەگەڕێی؟»

«ڕاوەستە. ڕاوەستە با بیدۆزمەوە ئەوجا.»

کوڕێژگەکە پرسییەوە:

«بۆ پێش بۆمبابارانەکە لە شاری نەڕۆیشتی؟»

پیرەمێرد چاوە لێڵەکانی بەرەو لای کەلاوەکانەوە وەرسووڕاند!

«ئەوەی هەمە لێرەیە ئازیزەکەم. هەموو شتێکم.»

ڕوو لە کوڕێژگەکە پرسی:

«ئەدی ئەتۆ بۆ نەڕۆیشتی؟»

«من هێشتا سۆراغی دوو خوشکە بچکۆلانەکانم نازانم و قولاغیان دیار نییە.»

پیرەمێرد شیشەکەی بەرەو لای خانووە نیوە ڕووخاوەکە ڕاداشت:

«ئەو خانووە من دروستم کردبوو. قوتابخانە بوو.»

«بەننا بووی؟»

«بەڵێ. بەننا بووم.»

«نەمدەزانی.»

«تۆ زۆر شتان نازانی. زۆر شت. زۆری دیش هەن، زۆر شتان نازانن.»

شیشەکەی لە عەردی دانا. جگەرەیەکی پێکرد:

«من پێم گوت بێ قاوەڵتی و بەزگی برسی مەچووە قوتابخانە.»

کوڕێژگە بە توندی پرسی:

«بەکێ؟ بەکێت گوت؟»

پیرەمێرد سووتووە جگەرە نەرم و ئاگراوییەکەی بەسەری پەنجە زبرەکانی پرواند:

«بە ئەمین. بە گوڵە ناسکەکەم. پۆلی یەکەم بوو. هەموو ڕۆژێ بۆ خۆم تا دەرکی قوتابخانێم دەبرد. هێشتا باش شارەزای ڕێی قوتابخانە نەبوو، پێی نەدەزانییەوە.»

«بۆ بێ قاوەڵتی چووە قوتابخانە؟»

پیرەمێردە چاوەکانی دەعەردییەوە برین:

«ئەو ڕۆژە بەیانییەکەی نەمتوانی بچم و نانی تازەی بۆ بکڕم. نانی وشکیشی پێ نەدەخورا. بە گەروویدا نەدەچوو، کونی گەرووی تەسک بوو. مانگی جارێک داکی دەیبردە نەخۆشخانە. پزیشکەکان گوتبوویان کە بۆڕی خواردنێی تەسکە.

هەمووجارێ میلیان بۆ دەبۆڕی خواردنێ دەگێڕا تا بکرێتەوە.»

پیرەمێردە گەرووی خۆی خوراند و لە دوورەوە کزومات ڕاما:

«فڕۆکەوانەکان ئەوە هیچ، نەیاندەزانی کەروێشکۆکەکەی من گەرووی تەسک و باریکە.

کەمیلیشیان تێدەگێڕا زۆری ئازار دەکێشا، زۆر.»

کوڕێژگە بە دەنگێکی گریاناوییەوە هاواری کرد

«ئەها هاتن... هاتن!»

بەرەو لای بلۆکەکانیەوە ڕایکرد و لە بنەوانی خۆ شاردەوە، دوو فڕۆکە گرماندیان.

پیرەمێردە قونچکە جگەرەکەی بەدوا فڕۆکەکاندا تفاندەوە و بەپێوە ڕاوەستا. کوڕێژگەکە لە بن بلۆکەکانەوە دەرپەڕییە دەرێ و هاتەوە بەردەمی پیرەمێردەی:

«ڕۆیشتن، بەدکارینە، تەنیا دوو بوون. دیتیان هیچ نەماوە کاولی کەن لێیانداو ڕۆیشتن.»

پیرەمێرد ملی لار کردەوە:

«جا چ ماوە کاولی کەن.»

کوڕێژگە سەیرێکی ئەم لاو لای کرد:

«چ شتێک؟ ئیدی چ ماوە؟»

پیرەمێردە دەست بەسینگی خۆیەوە نا:

«دڵی من کوڕەکەم. دڵە شکاوەکەی من.»

کوڕێژگە پرسی:

«نەوەکەت، گەرووەکەی چاک بوو یانە نا.»

پیرەمیرد دووبارە گەرووی خۆی خوراندەوە:

«قاچم شکێ. نەمتوانی نانی تازەی بۆ بکڕم. گەرووی تەسک و باریک بوو. بێ قاوەڵتی چووە قوتابخانە.»

کوڕێژگەکە بە دڵنەواییەوە گوتی:

«بە پارەی ڕۆژانەی شتێکی هەر کڕیوە.»

پیرەمێرد دەعەردییەوە ڕاما:

«لە قوتابخانە دەخیلەیەکی نارنجیان دابوویە تا پارەی تێکا. ئەوێ ڕۆژێم هەر لەبیرە کە پارەیەکی کانزایی پێنج تمەنیم دایە و ڕامەسپارد کە شتێکی بۆ خۆی پێ بکڕێ. پارەکە کون بوو. ماوەیەکم دەگەڵ خەریک بوو تا پارەیەکی ساغی بدەمێ؛ بەڵام پێم نەبوو.

زۆر چاکم لەبیرە.»
کوڕیژگەکە مووچەی بۆ جووچکە چۆیلەکەکە کێشایەوە. جووچکە چۆیلەکەکەش بە باڵ لێکدانێوە بەرەو لای وی بە قنە قنەوە چوو و تا توانیـــــشی دەندووکی لێک داپچڕی.
کوڕیژگە گوتی:
«وردە وردە خەریکە فێر دەبێ.»
پیرەمێرد گوتی:
«ئەگەر دەیانزانی یەک ڕیزە دیوار چۆن هەڵدەچنرێ.»
دەستەکانی بەرەو لای کوڕیژگەکەوە درێژکردن:
«ناو لەپی دەستەکانم سەیرکە. هەزار خۆزگە بە بەردە پێ.»
کوڕیژگەکە مووچەی کێشایەوە:
«خەریکە فێر دەبێ.»
سەیرێکی بینایە نیوەکاولەکەی قوتابخانەی کردەوە. چۆوە ئەوێ و دەنێو کەرسەک و بەردەکاندا کەوتەوە گەڕانێ:
«نەوەکەت دەکاتی بۆمبابارانێدا بە دڵنیاییەوە خورێن نەبووە، منداڵ پارەی زوو خەرج دەکەن، من هەر پارەو پوولێکم وەدەست کەوێ دەمودەست مۆڵەتی نادەم و لێی ڕاناوەستم. هەر زوو شتێکی دەکڕم و دەگەدەی خۆی دەکەم. نەوەکەی تۆش هەروەتر زەردەخەنەیەکی کاڵ بەسەر لێوەکانی پیرەمێردەیەوە نیشتەوە:
«تۆ.. تۆ دیارە... زووی خەرج دەکەی؟ دیارە؟!»
«دیارە. زۆر زووی خەرج دەکەم.»
بەشیشە کورتەکەی پارچە و پووچەی کەرپووچ و خشتەکانی لادان. پیرەمێرد پشتی لەو کرد و شیشەکەی بۆ جووچکە چۆیلەکەکە دەعەردییەوە دەکوتا و مووچە مووچی بوو:
«گوڵەکەی من زگ دڕاو نەبوو. پارەکەی زوو خەرج نەدەکرد.»
کوڕیژگەکە لە تەنیشت لاتەختێکی شکاوەوە، کۆمەڵێک پارچە خشتە و کەرپووچی تێک وەردان. لەژێر کۆمەڵە خشتەیەکەوە، دەخیلەیەکی تێک قوپاوی شکاو وەدەرکەوت. دەنێو پارە و دراوە پەرت و بڵاوەکانیشدا، پارەیەکی پێنج تمەنی کون بەدی دەکرا. کوڕیژگە هەر خێرا پارە کونەکەی هەڵگرتەوە و دەگیرفانێی نا، پیرەمێرد هەروا پشتی لەوی بوو و مژوولی جووچکە چۆیلەکەکە بوو. کوڕیژگەکە بە میهرەبانی و سۆزێکەوە بە پیرەمێردەی گوت:
«باپیرە، ماندوو بووین. بابچینە پەناگایە.»
نێو چەوان و ڕووی پیرەمێردەی گەش بۆوە. دەستی بەرەو لای کوڕیژگەیەوە درێژ کرد:
«دەستت بدە دەستم گوڵە ناسکەکەم... ئەمین.... کوڕەکەم.»
پاڵیان وێک دا و بەرەو پەناگایەوە چوون. جووچکە چۆیلەکەکە زاری بەش کردبۆوە. بە باڵەفڕکێوە بە دوایاندا تەکانی دەداو دەڕۆیی.

سەرچاوە:

درشتی، داستانهای کوتاه، علی اشرف درویشیان، تهران، نشرچشمه/ ۱۳۷۷.